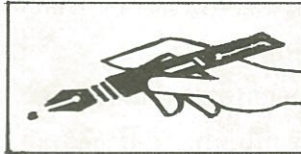

“วิสุทธิ”

ข.เขียน..ให้คิด

ว่าด้วยเรื่อง “งาน”

พูดถึง “งาน” คนจำนวนไม่น้อยที่ได้ยินแล้วก็แอบนิวหน้าด้วยความรู้สึกอะไรก็ตามแต่ หากพอดูคิดได้ว่า อยาจะหลีกหนีไปให้พ้น...ถ้าทำได้

เพราะเหตุใดคำว่า “งาน” จึงไม่ค่อยเป็นที่พึงพอใจของคนหลาย ๆ คนนัก?

อาจเป็นเพราะความหมายของ “งาน” หรือ “การงาน” นั้น มีคำว่า “ต้อง” อยู่ด้วยการทำงาน คือ สิ่งที่ต้องทำนั้น เรียกว่า **หน้าที่** ท่านพุทธทาสภิกขุได้อธิบายไว้ดังนี้

จึงเป็นที่มาของการมอง “งาน” ของคนในยุคปัจจุบันว่าเป็นเพียงภาระอันน่าเบื่อหน่ายที่ต้องอดทนฝืนใจหรือจำใจทำ เพื่อให้ได้ค่าตอบแทนในทางวัตถุเท่านั้น!

ค่าตอบแทนที่เชื่อว่าจะนำมาซึ่งความสุขที่พึงปรารถนาในชีวิตอย่างแท้จริง โดยไม่ทันนึกคิดว่าการทำงานเพื่อจุดหมายนี้ได้สร้างความเหน็ดเหนื่อยแก่จิตวิญญาณเพียงใด ทั้งยังสิ้นเปลืองแรงงานตลอดจนทรัพย์สินและเป็นเหตุให้ต้องแสวงหา “ค่าจ้าง” มากขึ้นไปอีก ชีวิตย่อมไม่มีการพักผ่อนอย่างถูกต้องมีแต่ดิ้นรน กระวนกระวาย ทะยานอยากอยู่รำไป ต้องเวียนวนอยู่ในความอึดอัดกลัดกลุ้ม ขุ่นข้องใจ เหมือนดังตกรอกหมกหม้ออยู่ด้วยความเบื่อหน่ายและเหน็ดเหนื่อยไม่รู้จบสิ้น

หากเราลองถอยออกมา ดึงตัวเองออกให้พ้นวังวนนั้นออกมาเย็นสงบนิ่ง ณ จุดหนึ่งที่เพียบพร้อมด้วย สติ-ปัญญา เราจะเห็นตระหนักรว่า การงานเป็นเครื่องยังชีวิตให้รอดต่างหาก มิใช่ความสุขที่มาจาก รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส วัตถุนิยมสิ่งนั้น

การงาน คือ สิ่งที่ต้องทำ หรือ ควรกระทำ ถ้าไม่ทำงาน อยู่นิ่ง ๆ เฉย ๆ ไม่กินอะไร ก็คือ ตายสถานเดียว เราจึงต้องทำการงาน-เคลื่อนไหว บริหารร่างกายและทำงานหาอาหารมาเลี้ยงชีวิต

การงาน คือ สิ่งที่ต้องทำ สิ่งที่ต้องทำ คือ **หน้าที่** การงาน คือ หน้าที่ที่มนุษย์ต้องทำ

ในทางพุทธศาสนาหน้าที่นี้ก็คือ **ธรรมะ** นั่นเอง หน้าที่ คือ สิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตทุกชนิด ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็น เทวดา มนุษย์ สัตว์เดรัจฉาน หรือพืชพันธุ์ไม้นานาชนิด

เมื่อมีชีวิตก็ต้องมีหน้าที่

ดังนั้น ธรรมะ ก็คือสิ่งที่จำเป็นสำหรับสิ่งที่มีชีวิตอย่างยิ่ง

เราจะต้องมองให้เห็นความสำคัญความประเสริฐสูงสุดของสิ่งที่เรียกว่า หน้าที่ ก่อนแล้วชอบหน้าที่ บูชาหน้าที่ จึงจะทำให้ชอบการงาน ชอบการทำงาน และเห็นการงานเป็นสิ่งสูงสุดตามมา

ถ้าได้รู้ว่า หน้าที่ คือสิ่งสูงสุดประเสริฐสุดของสิ่งที่มีชีวิต เราก็พอใจแล้ว “ทำ” นี่จะเป็นเหตุให้เราทำงานได้อย่างสนุกและมีความสุข

งานของชีวิตประกอบด้วย **งานที่ทำอยู่แล้ว** (และคิดว่าทำได้แค่นี้ก็พอแล้ว).. **งานที่ควรทำ...และงานที่ถูก** (ชีวิต) บังคับให้ทำ

งานที่ทำอยู่แล้ว นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและการเรียนรู้ของแต่ละคน แต่เคยถามตัวเองหรือหรือไม่ว่ามีอะไรที่ติดว่างานที่กำลังทำอยู่นี้หรือไม่? บางทีอาจจะ

อะไรที่ควรทำและเราอาจจะทำได้ตีกก็ได้ มีงานอะไรอีกบ้างที่ควรทำในฐานะที่เป็นมนุษย์

งานที่ควรทำ เริ่มจากการสำรวจตนเองหาข้อบกพร่องแล้วแก้ไข ระวังยับยั้งสิ่งที่ไม่ดีไม่งามสร้างอิสระและความสร้างสรรค์ขึ้นในจิตวิญญาณแล้วยอมรับในความแตกต่างกันของมนุษย์ เสริมสร้างพลัง ปัญญา เมตตา ไม่เอารัดเอาเปรียบ มองชีวิตผู้อื่นด้วยความเคารพ และให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ด้วยกัน พร้อมทั้งจะแบ่งปันความสุขให้แก่เพื่อนมนุษย์ที่ยังขาดความสุข จิตใจย่อมผ่องใสปลอดโปร่งเยือกเย็นสบาย

งานที่ถูกบังคับให้ทำ คือ ชีวิตที่เป็นไปโดยธรรมชาติบังคับให้ทำ เป็นกระบวนการอัตโนมัติในชีวิตประจำวัน เช่น ต้องหาอาหารมาให้ลิ้นกับปากต้องกิน ต้องชำระล้างร่างกาย ต้องเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งเป็นอาการที่ถูกบังคับให้ต้องทำผืนไม่ทำไม่ได้ เราจึงต้องกำหนดรู้ในงานที่ธรรมชาติบังคับให้ทำอยู่ทุกขณะจิต การกำหนดรู้นี้นับเป็นงานที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งเพื่อจัดการกับกิเลสภายในตัวเราด้วยความไม่ประมาท

เพื่อเรารู้ซึ่งและเข้าใจในหน้าที่ในงานของมนุษย์แล้วเกิดการยอมรับและมีความพอใจในการทำงานนั้น ๆ ย่อมทำให้เกิดความสุขอย่างแท้จริงได้

ความสุขที่แท้จริงต้องมาจากความพอใจที่แท้จริง ความพอใจที่แท้จริงต้องมาจากการทำหน้าที่ที่ถูกต้องและแท้จริง

กล่าวคือ เลือกรรหน้าที่ให้ถูกต้องแล้วทำอย่างถูกต้อง จะได้รับความพอใจอย่างถูกต้อง ซึ่งนำไปสู่ความสุขอย่างถูกต้องและแท้จริงในที่สุด

เมื่อมีความสุข ก็ทำงานได้อย่างผลิตผลิตเพียงอาศัยความรู้ ความเข้าใจถึงศักยภาพ ความถนัด ข้อจำกัดของตนเอง ตลอดจนสิ่งแวดล้อม และอุปนิสัยใจคอของผู้ร่วมงานกับตน รวมกับความตั้งใจที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ ก็จะทำงานได้มาก ได้ทน ได้ผลดี มีแต่ความสุขฝ่ายเดียว

เป็นการทำงานเพื่องาน ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างดีที่สุด

ปัญหาการว่างงานและเบื่องานก็จะหมดไป เหตุเพราะได้ทำงานที่ยังให้เกิดความสุขอันบริสุทธิ์ จากความพอใจที่แท้จริงและถูกต้องด้วยความรู้ซึ่งในคุณค่าของ “ตน” นั้นเอง

สมดังพระพุทธพจน์ที่เป็นคำขวัญของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตว่า

“กัมมณฺเตน วสุขฺมตติ :

คนเราจะบริสุทธิ์ได้เพราะการงาน

